

แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

GUIDELINE FOR THE ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF KHONKAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 4

สาคร มหาหิงค์¹ และสมควร นามสีฐาน²

SAKORN MAHAHING AND SOMKHUAN NAMSEETHAN

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 90 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสอบถามปลายเปิด ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 0.67 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (\bar{X} = 3.65) รองลงมาตามลำดับคือด้านการวัดผลและประเมินผล (\bar{X} = 3.63) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (\bar{X} = 3.61) แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ดังนี้ 1) ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน 2) ควรส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และ 3) ควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ ; โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

^{1,2} อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ABSTRACT

This research aimed to study a condition and a guideline for the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 4. The population included the educational institute administrators and academic teachers for 90 persons from the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 4. It used the purposive sampling and the following research instruments. There were the five-point rating scale questionnaires with the open ended questions which had the consistency index value (IOC) at 0.67-1.00 and the reliability was equal to 0.92. The data analysis used percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research found that the condition of the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 4 was at a good level. The highest average was the teaching and learning management. The followings were found respectively the measurement and evaluation, the development of internal quality assurance system and educational standards, As for the guideline for the academic administration in the educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 4 were found the followings: 1) The learning process should be flexible as appropriate in accordance with the interests and aptitudes of students. 2) Teachers should be encouraged to carry out measurement and evaluation by an emphasis on an authentic assessment. 3) It should define the achievement target of schools by the educational standard and the area achievement target.

Keywords: Academic Administration ; The Educational Opportunity Expansion Schools Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4

บทนำ

การบริหารจัดการการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในมาตรา 39 กำหนดว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

โดยตรง ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4-6)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุ

ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมร่วมมือกันในการปรับปรุงวิชาการของสถานศึกษาอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจณี เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554 : 4) ได้กล่าวว่างานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังเขตพื้นที่และสถานศึกษาโดยตรง และจัดการศึกษาในสามระดับคือระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน บุคลากรมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องฝึกงานมีไม่เพียงพอ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จในด้านปริมาณ แต่ในด้านคุณภาพพบว่า อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงซึ่งจะเห็นได้จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการประเมินผลโรงเรียนนำร่องที่เปิดสอน ม.1-ม.3 ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาในเรื่องของคุณภาพของการศึกษา

ในระดับนี้และน่าจะเกี่ยวเนื่องกับระบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้วย (วารี ศิริรัตนอำพร. 2550 : 2)

จากรายงานผลการดำเนินงานปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 45 โรงเรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในทุกกลุ่มสาระ อาจเป็นเพราะครูสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดทำหลักสูตร การวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร รวมถึงด้านการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศภายใน ส่วนด้านบุคลากรทางการศึกษาต้องมีการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ตามหลักสูตรกำหนดโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานวิชาชีพและมีวิทยฐานะสูงขึ้นที่สอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียน ตลอดจนเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการบริหารงานบุคคลให้เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการของสถานศึกษาอย่างแท้จริงจึงเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จะต้องบริหารจัดการงานวิชาการในสถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4, 2560 : 30-34)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ได้ข้อมูลในการนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ทั้งหมด จำนวน 45 โรงเรียน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 43) ให้ครอบคลุมและตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 45 คน และครูวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 45 คน รวมทั้งรวมทั้งหมด จำนวน 90 คน

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่สภาพภาพของผู้บริหาร และครูวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

ตัวแปรตาม ได้แก่แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านการ

ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ซึ่งมี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นแบบคำถามปลายเปิด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถาม

กับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยเลือกคำถามที่มีค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 ทุกข้อ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครูวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ที่เป็นประชากรขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามด้วยตนเองได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 90 ฉบับ มาตรวจความสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์และเสนอข้อมูล ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. แนวทางการบริหารทางวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยแจกแจงเป็นความถี่และค่าร้อยละ

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 สามารถสรุปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.65	0.81	มาก
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.53	0.76	มาก
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.63	0.83	มาก
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.43	0.76	มาก
5. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.60	0.92	มาก
รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.59	0.84	มาก
7. ด้านการแนะแนว	3.55	0.75	มาก
8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	3.61	0.92	มาก
9. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.52	0.74	มาก
รวมทั้งหมด	3.57	0.82	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีปัญหาเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการ

จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้านการวัดผลและประเมินผลด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านการนิเทศการศึกษาด้านการแนะแนวด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม	22	25
2. ควรส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	15	17
3. ควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่	14	16
4. ควรจัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้แก่ครูบุคลากร ครอบครั ว องค์กร หน่วยงาน ตลอดจนสถานศึกษาอื่นๆ	12	14
5. ควรร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา	10	10
6. ควรดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยความร่วมมือของคณะครูทุกคนในสถานศึกษา	7	7
7. ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษาเพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	5	5
8. ควรร่วมกันระดมทรัพยากรทาง	3	4

การศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น		
9. ควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา	2	2
รวม	90	100

จากตารางที่ 2 แสดงแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 สามารถสรุปได้ดังนี้ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ควรส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่ควรจัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้แก่ครู บุคลากร ครอบครั ว องค์กร หน่วยงาน ตลอดจนสถานศึกษาอื่นๆ ควรร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ควรดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยความร่วมมือของคณะครูทุกคนในสถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษาเพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ควรร่วมกันระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รองลงมาตามลำดับคือด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

- 1) ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
- 2) ควรส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง
- 3) ควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่
- 4) ควรจัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้แก่ครูบุคลากร ครอบครัวยุวทัศน์ หน่วยงาน ตลอดจนสถานศึกษาอื่นๆ
- 5) ควรร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
- 6) ควรดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยความร่วมมือของคณะครูทุกคนในสถานศึกษา
- 7) ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพของสถานศึกษาเพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- 8) ควรร่วมกันระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 9) ควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับ

การวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีประเด็นเพื่อการอภิปรายผลจากข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รองลงมาตามลำดับคือด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า จากผลการวิจัยสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสควรบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนจากทุกภาคส่วนซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ บูรณาการการเรียนการสอนใช้สื่อที่ทันสมัย เหมาะสมกับยุคเทคโนโลยี ซึ่งการจัดการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องประกอบด้วยเสาหลัก 3 ประการ คือ ครูดี โรงเรียนดี และชุมชนดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของเมตตา ภัทรภรณ์ไพบูลย์ (2556 : 68) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี พิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้อ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการวางแผน

ด้านวิชาการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริพร ณะสมบุรณ์ (2552 : 60) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอนและด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 4

- 1) ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
- 2) ควรส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง
- 3) ควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่
- 4) ควรจัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้แก่ครู บุคลากร ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน ตลอดจนสถานศึกษาอื่นๆ
- 5) ควรร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
- 6) ควรดำเนินการแนะแนวและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยความร่วมมือของคณะครูทุกคนในสถานศึกษา
- 7) ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพของสถานศึกษาเพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- 8) ควรร่วมกันระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 9) ควรสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้อของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริพร ณะสมบุรณ์ (2552 : 60) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนา

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัย พบว่าแนวทางของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาควรมีการจัดโครงสร้างการบริหารให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีรูปแบบการบริหารที่เป็นเอกลักษณ์แบบมีส่วนร่วมที่เป็นบูรณาการ ควรมีรูปแบบการประเมินผู้เรียน ควรพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามสภาพจริงโดยร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ควรมีแผนงานการมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างชัดเจนที่เป็นรูปธรรม ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล การปฏิบัติงานตลอดจนการร่วมชื่นชมผลงานที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การให้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารโรงเรียนต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความต้องการความสนใจของกลุ่มบุคคลดังกล่าวด้วย ควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ ความเต็มใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ครบทุกด้านและให้ถือเป็นภารกิจหลักที่ควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

1.2 นำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไปทดลองใช้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยแนวทางการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานบริหารทั่วไป ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2 ควรทำวิจัยแนวทางการบริหารปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการโดยใช้แนว

ทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยศึกษาจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นต้นแบบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- กรชชา สิงห์อุดม. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ครูกับความผูกพันของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2*. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม –มิถุนายน 2558. วิทยาลัยสันตพล อุดรธานี.
- บรรหาร เทียมเมฆ. (2546). *ศึกษาลงพื้นที่สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- เมตตา ภัทรภรณ์ไพบูลย์. (2556). *การศึกษากาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.
- วาริ ศิริรัตนอำพร. (2550). *การศึกษากาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกิ่งอำเภอนิคมน้ำจันทระของ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สารัช วิเศษหลงและคณะ. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อ Tablet PC เพื่อการศึกษาในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี*. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2560. วิทยาลัยสันตพล อุดรธานี.
- สิริพร ณะสมบุรณ์. (2552). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4. (2560). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560*. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.